

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 4 oktobra 1935

God. VI — Broj 37

Elegija na Kraljevom grobu

O prvoj obletnici mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja

1

Na Oplencu — u hramu Božjem — čije kupole obasjavaju snopovi sunčanih zraka i koji je okružen kraljevskim nasadima, leži i počiva te sanja svoj večni san naš Mrtvi Kralj.

Koliko je veličanstvene lepote u toj kući Gospoda nebasa i zemlje! Tu je izražen vez dvaju svetova: sveta koji prolazi, i sveta koji večno živi. Iz toga sveta, koji večno živi, pridolaze snopovi sunčanih zraka, iz onoga, koji prolazi, oglašuje se šum nasada: kao da bi se pesma nevidljivih duša i uzdisaji ranjenih srdaca dizali od zemlje do nedoglednih i nedostizivih sunčanih visina.

I u tom hramu Božjem više o mramornim stupovima stare i slavne srpske ratne zastave, koje su Aleksandrovu vojsku vodile do konačne pobeđe. U oslobođenoj i ujedinjenoj domovini Pobjednik i Vrhovni Zapovednik zamenu ih je s novim jugoslovenskim, koje se od tada ponosno viju na čelu naših pukova, čekajući, kuda da ih usud povede.

One stare i slavne zastave na Oplencu nad grobom Pobjednika i Vrhovnog Zapovednika nemo ponavljaju i objavljuju Božju reč: »Koleno od kolena pitaće za njihova imena!«

2

Za imena onih, koji tu počivaju: za imena junaka prošlosti i neimara budućnosti velike domovine i slobodnog naroda!

Iz svetišta vode stepenice dole u kriptu obavitu polutamom. Na desnoj strani, gde plaminja večno svetlo, položena je kamena ploča. Samo ta nas odvaja od Njega, koji je pred godinu dana pao u naručaj nasilne smrti. Samo studen kamen trga plamenove vruće ljubavi, koja spaja dva sveta: živi život i mrtvi život! Samo kamen trga i gasi plamenove vruće ljubavi, ali ne može da ih pretrga i ugasi, jer je ljubav jača od smrti i jer ona gori i žari i kroz taj kamen studeni.

I taj kamen — u kome kao da je prikazana sva težina života, kao da je izrezan iz litica albanskih gora, kao da bi ga doneli negde od Soluna ili ga isekli iz pobočja Kajmakalana da nam sada tu zastire poglede iz oči u oči. I da nam tu govori. Studen kamen da govori o životu i mrtvom životu!

Ali naša ljubav je tako silna, da prodire kamenu ploču i grli mrtvoga Kralja sa svom svojom snagom.

Kada su Ga pred godinu dana pogodili smrtonosni hitci, Njegovo srce zastalo je u poslednjem otkucaju, a Njegova duša izlila se je u poslednju zapoved. I sada se snobizamo nad tom neopisivo strašnom nesrećom i čekamo, kada će se isporučiti taj poslednji zastali otkucaj Njegovog srca i kada će nas probuditi iz nesvestice grom poslednje zapovedi. Tako je bilo veliko i apostolsko Njegovo poslanstvo — koje je težilo za viškom snage i pobjedničkih uspeha — da još nije odjeknuo poslednji otkucaj mrtvoga srca i da se još nije u poslednji krik izlila živa duša, koja je podrhtavala na onemelim usnicama. Ne govori samo kamen, već govori i srce, govori duša.

3

Brod, koji je po burnom i razburkanom moru dovezao Mrtvoga Kralja natrag u domovinu, pristao je u Splitu. Ne, nije pristao u luku, nije pristao na zapenjenom moru — već je otplovio dalje: od duše do duše, od srca do srca! Samo raku su tako izložili i u toj ruci telo Mrtvoga Kralja. A od duše do duše i od srca do srca išao je kao strela i grom zastali poslednji otkucaj Njegovog srca i poslednji krik Njegove žive duše, koja je podrhtavala na onemelim usnicama. I dogodilo se je čudo, kome nije ravna: Mrtvi Kralj, do sada prvi i jedini, preobličio se je u sveopću bol i u strašnu svest narodne nesreće. I to znam sa svom sigurnošću, da je brod smrti zarezao krvavu brazdu u svaku sokolsku dušu i u svaku sokolsko srce!

Rane su otvorene, nezaceljene, neizlečive. A kamen više, i otkucaj srca i krik duše pita: Kada će doći zadovoljština poniženoj pravdi, kada će nadoci dan, koji će napuniti i zagrejati našu zemlju s novim sjajem?

I moja duša traži puta k Tebi, a Tebe više nije! Da, Ti jesi, jer se je duša uvukla sama u sebe i našla Te u sebi!

4

Ne, nismo Te zaboravili, Vojvodo, Kralju i Oče domovine! Sokoli Te nisu zaboravili!

Gledamo Te pred sobom; zagrunut si sjajem kraljevskog veličanstva, smešak Ti igra na usnicama, visoko čelo Ti je ispunjeno naborima, koji nam pokazuju, da Tvoj duh neprestano snuje i traži uslove za trajan mir među svima narodima sveta, da bi u tome miru i naša domovina mogla da se nađe u ponosnom i smeonom zaletu snage, napretka, veličine i slave! Tvoj duh i dalje snuje. Te Tvoje snovi preuzemo na sebe mi Sokoli.

Mi Sokoli nismo zaboravili svog sokolskog Kralja.

Iz groba, kroz tamu i kamen, odzvanja Njegov glas: Svaki neka znađe, da je samo ljubav prema domovini i zapoved pravde ona nevidljiva sila, koja mi je ukazala da uhvatim za mač. Ta sila nije bila neprijateljstvo, koje bi osećao bilo prema kome! Jer samo ljubav pobeđuje, a neprijateljstvo i zlo uništava samo sebe.

Gledamo Ga pred sobom, kako počiva od napora i borba pod istim krovom hrama Božjega sa svojim velikim Dedom i svojim junačkim Ocem te do svoje ljubljene Majke. I vrline i kreposti Tvojih Preda i Tvoga slavnog roda našle su u Tebi najviši izraz dostojanstva, plemenitosti, viteštva i junaštva. Velik si, naš si, Kralj si!

I kada si bio na najvećem usponu svog golemog nastojanja, Ti si s krvlju Tvoga srca poškopio seme svoje blagotvornosti i svojih očinskih briga, otišavši od nas kao Mučenik, da među nama ostaneš kao Pobjednik! S Tvojom smrću spojen je jedan i drugi svet.

Slava Tebi, koji si od ruku ubojice pao u senu smrti, da se večno živ preseliš u istoriju naroda, kome naša sokolska radinost i vernost po Tvojim volji krči puteve u nov, radinoljubiv i slobodan život! Slava!

E. L. Gangl

Jugoslovenskom Sokolstvu

Svim bratskim sokolskim župama, društvima i četama!

9 oktobra o. g. navršuje se obletnica onog tužnog dana, kada je strašna vest celom našem narodu javila, da je naš Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj — mrtav!

Ta strašna vest naročito bolno odjeknula je u našim sokolskim redovima, jer mi Sokoli, znajući za Njegovo blago srce, koje je uvek kucalo za nas, bili smo svesni velikog gubitka koji nas je snašao.

I već tada spontano u dušama našim zapisali smo zavet, da ćemo spomen na Njega držati trajno u redovima sokolskim.

Da je taj naš zavet doista odluka čvrsta, imademo pokazati sada prilikom prve ove obletnice.

Zato Uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije određuje:

I

Najdostojnije obavice se pomen Blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju na način, da se održi svečana sednica u sokolani. Na toj sednici imadu uzeti učešća svi pripadnici jedinica, a sama sednica imade se provesti u vidu jednog smišljenog i dostojnog programa. Prva tačka programa treba da bude jedno lepo predavanje o veličini Kralja Mučenika, Njegovoj ljubavi za Sokolstvo i značaju za život naše otadžbine.

Pored toga, treba uneti u program jednu do sve ali nikako više, deklamacija, koje treba da budu i sadržajno, stilski i recitatorski na doličnoj visini. Prema mogućnostima, valjalo bi uneti i jednu muzičku tačku, ali to se može provesti samo kod izvesnog broja jedinica. Razumljivo je, da su svi detalji o unutrašnjem uređenju sokolane stvar ukusa i umešnosti pojedinih organizatora. Svakako pak potrebno je sokolane ukrasiti napisima, koji treba da budu citati reči upućenih od Viteškog Kralja Sokolstvu. Sokolane valja ukrasiti slikom Kralja Mučenika, cvećem, po mogućnosti kandilom i sve što može da uveliča i ulije vanjskim svojim izgledom duboko sećanje na tragičan dan.

Najozbiljnije treba se starati da pomen bude obavljen što dostojnije, bez buke i vašarskih efekata, da sam pomen i način njegovog izvođenja bude znak dubokog pijeteta, koji prožima svakog Sokola, a koji treba da isto takav utisak ostavi i na ostale učesnike. Bilo bi vrlo dobro da u onim mestima, gde ima više sokolskih društava, učine jednu jedinstvenu i zajedničku sednicu.

Kako nije do sada poznato, kako će vlast odrediti održanje spomena, a naročito u crkvama, to se prepušta svakoj pojedinoj jedinici da postupi prema mesnim prilikama.

Pozivlju se sve bratske jedinice da tačno izvrše ovo, kao i daljnja naređenja, jer se i takvom, iako žalosnom, manifestacijom sokolske jedinice vezuju, a Sokoli pripadnici pojedinih jedinica zbijaju u redove i ulevaju jedan drugome veru u svoju unutrašnju moralnu vrednost i ukazuju put kojim treba da idu.

Da bi se to istinski osetilo mora se čitavoj svečanosti pomena dati markantan i dostojan izgled, koji će svojom ozbiljnošću buditi poverenje i ostalog građanstva.

II

Određuje se nadalje:

Da se toga dana provede široka socijalna akcija u korist »Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja«, a pod imenom »Dan sokolskog bratstva«. Time se — a prema zaključku poslednje sednice Izvršnog odbora Saveza SKJ — naša socijalna akcija prenaša od 1 decembra na dan smrti Njegova Veličanstva Kralja Aleksandra I.

Temeljitoj pripremi i organizovanju ove milosrdne akcije imaju sve bratske župe, društva i čete obratiti punu pažnju i preduzeti sve mere, kako bi ona dala što veći uspeh, moralni i materijalni. Sama akcija sastojće se iz prikupljanja sredstava i njihove raspodele.

Sredstva za milosrdnu akciju prikupljaće se u novcu i u drugim predmetima, naročito u životnim namirnicama. Prikupljanje novca obavezno je za sve sokolske jedinice, dok je akcija prikupljanja životnih namirnica i drugih predmeta fakultativna, te se prepušta upravama sokolskih jedinica da, vodeći računa o mesnim prilikama i svojim mogućnostima, odluče, da li se od takve akcije može očekivati uspeh, koji će zadovoljiti i prema tome, da li će akciju provesti ili ne.

Prikupljanje novca vršiće se prodajom »sokolskih srca« i sabiranjem dobrovoljnih priloga.

Savezna uprava raspodelice na bratske župe svoju zalihu »sokolskih srca«, a župe su dužne da prema svom nahodjenju ovu zalihu raspodaju bilo u svome sedištu, bilo na čitavom terenu župe prema svome nahodjenju. Unišlim prihodom postupiće jednako, kako je to učinjeno prigodom proslave 1 decembra 1934 g. (vidi knjigu: »Prvi decembar 1934«, strana 35!) Glede sabiranja dobrovoljnih priloga ima se postupiti onako, kako je postupljeno Prvog decembra (vidi knjigu: »Prvi decembar 1934«, str. 36 i 37!)

III

U okviru ove sokolske milosrdne akcije ima da se, u smislu zaključaka sednice Izvršnog odbora Saveza izvrši još jedna velika sokolska manifestacija, a namenjena uspomeni na Velikog Kralja i delu socijalne pomoći za bednu i nevoljnu sokolsku braću. Ta akcija jest, da se dan 9 oktobra ove godine oglašuje za dan sokolskog posta.

Svi pripadnici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije imadu toga dana da svedu svoje obroke na najnižu meru i da se zadovolje s hranom što više umerenom, skromnom i jeftinom, kako bi na taj način postigli što veću uštedu u izdatcima na jelu. Na taj način ostvarena ušteda ne sme biti manja: kod dece i naraštaja od 1 Din po osobi, a kod odraslih od 3 Din. Kod seljaka — članova sokolskih četa — najmanja ušteda, odnosno doprinos, određuje se: kod dece i naraštaja s 50 para po osobi, a kod odraslih s 1 Din. Sav ubrani novac ide: 10% u korist »Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja« kod Saveza SKJ, 40% u korist istog fonda osnovanog kod pojedinih župa, a 50% ostaje društvima, odnosno četama.

Za puni uspeh ove akcije neka sve sokolske jedinice preduzmu sve potrebne mere, a naročito neka životom i pisanom rečju objasne moralni značaj ove naše sokolske manifestacije, koja treba da ispolji svu snagu naše sokolske ljubavi, poštenosti i morala.

Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

II zamen. starešine:
D. Paunković, s. r.

Sekretar:
Dr. M. Gradojević, s. r.

Pretsednik socijalnog oteka:
Staja Stajić, s. r.

SLAVA VITEŠKOM KRALJU UJEDINITELJU!

**ČUVAJTE
JUGOSLAVIJU**

